

โครงการความร่วมมือระหว่าง มูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศกับเส้นทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่

มูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศได้ให้ความสำคัญด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่ออยู่รอดในยุคโลกาภิวัตน์ ดังจะเห็นได้จากโครงการฝึกอบรม

ล่าสุด คือ โครงการฝึกอบรมเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในประเทศกัมพูชา” เมื่อวันที่ 28-29 ตุลาคม ที่ผ่านมา ซึ่งมุ่งเตรียมความพร้อมให้กัมพูชาในการรับมือกับโลกาภิวัตน์โดยมีวิทยากร 3 ท่าน คือ ศ.น.พ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรี รศ.ดร.ธันวา จิตต์สงวน หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ ศ.ดร.จิระ หงส์ลดารมภ์ เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ เผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อช่วยกัมพูชาพัฒนาภาคเกษตร ความสำเร็จของโครงการนี้นำไปสู่โครงการฝึกอบรมเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ในประเทศลาว”

ทำไมเราจึงจัดโครงการฝึกอบรมเรื่อง “เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่” ถึงสองครั้ง เหตุผลหนึ่งคือ ประเทศไทยเอาตัวรอดในยุคโลกาภิวัตน์ได้โดยการดำเนินรอยตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวง เศรษฐกิจพอเพียงเน้นการดำเนินชีวิตของประชาชนรวมทั้งการบริหารประเทศให้อยู่บนทางสายกลางและพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักความพอเพียงซึ่งหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือ ไม่ว่าโลกจะเจริญก้าวหน้าไปตามกระแสโลกาภิวัตน์มากเท่าใด แต่มนุษย์เราก็ต้องบริโภคอาหารซึ่งส่วนมากก็มาจากผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นธุรกิจสำคัญที่คอยหล่อเลี้ยงคนไทยทั้งประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เช่น กัมพูชาและลาวจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญและพัฒนาการเกษตรอย่างจริงจัง

การพัฒนาทางการเกษตรจะต้องเน้นความยั่งยืน กล่าวคือ เป็นการทำเกษตรกรรมโดยผสมผสานเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ากับภูมิปัญญาท้องถิ่น ช่วยให้เกษตรกรไม่อดอยาก ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่มุ่งค้ากำไรเกินควร สร้างโอกาสในการเรียนรู้เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้

การนำเกษตรทฤษฎีใหม่ไปใช้จะต้องยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งตั้งอยู่บนหลัก 3 ประการคือ Moderation (ทางสายกลาง) Reasonableness (ความมีเหตุผล) Self-Immunity (การมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี) และจะต้องปฏิบัติให้เป็นขั้นๆ คือ

1. Sufficiency at farm level ใช้เกษตรทฤษฎีใหม่
2. Sufficiency at group level รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเพิ่มกำลังการผลิตและลดต้นทุนในการผลิต
3. Sufficiency at the society level ร่วมมือกันระหว่างสังคมเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

การพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนสามารถทำได้หลายแบบ กล่าวคือ

วิธี	คำอธิบาย
Organic farming system	ใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงที่มาจากสารอินทรีย์ พื้นฟูสภาพดิน ผลิตเพื่อเจาะตลาดเล็ก
Integrated farming system	ทำไร่นาสวนผสมโดยกิจกรรมทางการเกษตร แต่ละอย่างสามารถให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันได้
New theory agricultural system	ปลูกพืชหลายชนิด และสร้างแหล่งน้ำในพื้นที่ฟาร์ม
Agroforestry system	ทำเกษตรกรรมในป่า เพื่อเพิ่มรายได้จากผลิตผลในฟาร์มและรักษาป่าไม้
Natural farming	ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงที่ไม่ได้ผลิตจากสารเคมี ไม่ไถพรวน และไม่มีการจำกัดวัชพืชทั้ง

นอกจากนี้ ยังต้องมีปัจจัยเสริมที่นำไปสู่ความสำเร็จของการนำเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้คือ เริ่มต้นจากแรงบันดาลใจด้านความเพียงพอในชีวิต อย่าเริ่มด้วยการอยากได้กำไร ควรมุ่งยกระดับคุณภาพชีวิต สร้างโอกาสในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

- ตระหนักถึงความสำคัญระหว่างฟาร์ม การทำการเกษตรและธรรมชาติ ควรถือว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ต้องทำตามขั้นตอนและใช้เวลาหนานกว่าจะประสบความสำเร็จ และถือว่าการเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทั้งหมด

ประโยชน์ที่จะได้รับการเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างถูกต้องเหมาะสม

1. เพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนทำการเกษตรโดยเฉพาะการวางระบบจัดการชลประทานในฤดูแล้ง
2. เป็นการจัดสรรที่ดินทำกินเพื่อเป็นหลักประกันที่ดีในด้านความพอเพียงของผลิตผลทางการเกษตรที่ใช้บริโภคภายในครัวเรือน
3. เป็นการเพิ่มความหลากหลายในการปลูกพืชและช่วยลดความเสี่ยง เช่น ราคาตกต่ำและความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ

การที่จะเอาตัวรอดและเป็นผู้ชนะในยุคโลกาภิวัตน์ไม่จำเป็นจะต้องแข่งขันในด้านเดียวกับประเทศพัฒนาแล้วเสมอไป ประเทศกำลังพัฒนาอย่างไทยสามารถเอาตัวรอดในยุคโลกาภิวัตน์ได้โดยค้นหาจุดเด่นด้านทรัพยากรและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ เช่น การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวงมาพัฒนาภาคเกษตรซึ่งเป็นจุดเด่นของไทยเราเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของไทยต่อไป

ศ.ดร.จีระ หงส์ลดารมภ์ และฝ่ายวิจัย
มูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ

ที่มา: คอลัมน์โครงการความร่วมมือระหว่างมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศกับ
เส้นทางเศรษฐกิจ. หนังสือพิมพ์เส้นทางเศรษฐกิจ. วันที่ 23-29 ธันวาคม 2545 หน้า 3